

דרגת החרדה הדנטלית בקרב ילדים עם וללא כאב שיניים

רשימה של מתרפאים הממתינים לטיפול. במחקר נכללו ילדים בגילאי שמונה עד 11, ללא ניסיון קודם בטיפול שיניים ועם שתיים או יותר שיניים עששתיות. רמות החרדה במרפאת השיניים הוערכו בילדים ללא כאבי שיניים (G1) ובילדים עם כאב שיניים (G2), וזאת באמצעות מבחן התמונה המעודכן. איסוף הנתונים בוצע על פני תקופה של שישה שבועות, כשכל ילד טופל במרפאת השיניים אחת לשבוע. לפני כל אחד מששת הביקורים אצל רופא השיניים בוצעו הערכות של חרדה בחדר ההמתנה. בילדי קבוצת G2 הפגישות במרפאת השיניים נוהלו לפי הרצף הבא:

- מפגש ראשון: לקיחת אנמנזה רפואית וטיפול שיניים דחוף שכלל הרדמה מקומית, עקירה וטיפול שורש;
  - מפגש שני: שימוש בטכניקת "הסבר-הצג-עשה", בדיקות קליניות מחוץ ובתוך הפה, תכנון הטיפול ודיאלוג עם ההורים;
  - מפגש שלישי: טיפולים מונעים והוראות להיגיינת הפה;
  - מפגש רביעי: הוראות להיגיינה וצפייה בסרטי ילדים;
  - מפגשים חמישי ושישי: טיפול שיקומי לא טראומטי.
- בילדי קבוצת G1 רצף הפגישות היה זהה, פרט לטיפול הדחוף במהלך המפגש הראשון.

מבחן התמונה היה מורכב מסדרה של שמונה זוגות של תמונות ילדים המביעים תגובות שונות (התנהגות חיובית ושלילית). התמונות הוצגו בפני הילד והוא התבקש לבחור את התמונה שמשקפת בצורה הטובה ביותר את הרגשותו באותו זמן. בשתי הקבוצות נרשמה ירידה משמעותית במדדי החרדה בין המפגשים במרפאה. בהשוואה בין הקבוצות נמצא, שבקבוצת הילדים עם כאב שיניים היו באופן משמעותי מדדי חרדה גבוהים יותר מאשר בילדים ללא כאבי שיניים. למרות שהתרחשה הפחתה מובהקת מבחינה סטטיסטית במדדי החרדה עד לפגישה החמישית, נצפתה נטייה לסטגנציה במדדי החרדה בחדר ההמתנה לפני טיפולי השיניים לקראת הביקור הרביעי.

מסקנות החוקרים הן, שמדדי החרדה הדנטלית הופחתו במהלך שש הפגישות במרפאה, וכן שלילדים עם כאב שיניים היו רמות גבוהות יותר של חרדה דנטלית מאלה שמעולם לא חוו כאב שיניים. ■

חקרים שנערכו במדינות שונות על ילדים בגילאים שונים מדווחים על ערכי שכיחות חרדה הנעים בין 3 ל-43%. חרדה דנטלית של ילדים קשורה במספר גורמים, בהם ניסיון קודם עם כאב שיניים, חוויות דנטליות שליליות, תכונות אישיות, חרדה אנדוגנית, מצב סוציאוקונומי נמוך, מין נקבה וגיל צעיר שבין שנתיים לחמש. הערכה של חרדה דנטלית חשובה במיוחד ברפואת שיניים לילדים, כיוון שהיא קשורה קשר חזק עם כאב והתנהגות שלילית מצדם של הילדים במהלך טיפול שיניים. למרות מספרם הרב של מחקרים המצויים בספרות המקצועית המטפלים בנושא החרדה הדנטלית בילדים, מחקרים פרוספקטיביים בנושא נדירים. מחקרים אחדים בדקו שינויים במצב החרדה של ילדים בגילאים חמש עד תשע, ומחקרים פרוספקטיביים אחרים עסקו בניטור רמות החרדה הדנטלית בעת טיפולי שיניים. מטרתם של מחקרים אלה הייתה לבדוק את המינונים ואת ההשפעות של תרופות הרגעה על הילדים החרדים. יש על כן לזהות ולכמת חרדה זו בעת יישום טיפולי שיניים, כמו גם ביצוע ניטור ומעקב אחר השפעתה. הערכת החרדה הדנטלית בילדים היא משימה מורכבת. מדידתה צריכה להיות מרוכזת בילד, עליה להיות מהירה וקלה לשימוש וכן אמינה ותקפה. מבחן התמונה על שם Venham (VPT) משמש בדרך כלל בילדים והוא מורכב מתמונות בהן משתמשים על מנת להעריך את החרדה של הילד לפני טיפול השיניים.

מטרה

לדברי מחברי המאמר, לא קיימים מחקרים שבחנו רמת חרדה דנטלית של ילדים במשך כמה פגישות רצופות אצל רופא שיניים. מטרת מחקר זה הייתה על כן לעקוב אחר רמות החרדה הדנטלית בילדים עם וללא ניסיון קודם עם כאב שיניים על פני תקופה של שישה ביקורים רצופים במרפאת שיניים.

מחקר האורך בוצע על 167 ילדים שטופלו באמצעות השירותים הדנטליים הציבוריים בעיר דיאמנטינה (Diamantina-MG), ברזיל. המדגם נבחר מתוך

Ramos-Jorge J, Marques LS, Homem MA, et al. Degree of dental anxiety in children with and without toothache: Prospective assessment. *Int J Paed Dent* 23:125-130, 2013